

Ислам арнайы қаржы компаниясын құруына және оның қызметіне қойылатын талаптарды белгілеу туралы

Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқарамасының 2009 жылғы 27 наурыздағы N 54 Қаулысы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2009 жылғы 5 мамырда Нормативтік құқықтық кесімдерді мемлекеттік тіркеудің тізіліміне N 5668 болып енгізілді.

"Бағалы қағаздар рыногы туралы" Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 2 шілдедегі Заңының 32-6-бабының 1-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің (бұдан әрі – Агенттік) Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Ислам арнайы қаржы компаниясы (бұдан әрі - Компания) акционерлік қоғамының немесе жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің ұйымдық-құқықтық нысанында құрылады.

Компанияны құру туралы шешім егер өзге Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерімен немесе оригинатор жарлығымен белгіленбеген болса, оригинатордың директорлар кеңесі қабылдайды.

Жауапкершілігі шектеулі серіктестігі нысанында құрылған Компанияда егер Компанияның бөлінген активтерімен сенімгерлік басқару оригинатормен жүзеге асырылған жағдайда әкімшілік-шаруашылық функциялар бір тұлғаға жүктелуі мүмкін.

Компанияны құру, жұмыс істеу және тарату бойынша шығындарды оригинатор өзіне алады.

2. Компанияның акцияларын төлеу (жарғылық капиталында қатысу үлесімен) ақшамен жүзеге асырылады.

Ислам бағалы қағаздарын шығару және орналастыру құрылтайшылардың Компания акцияларын (жарғылық капиталында қатысу үлесімен) төлегеннен кейін жүзеге асырылады.

Осы қаулыда ислам бағалы қағаздары деген исламдық жалдау сертификаттары және исламдық қатысу сертификаттарымен түсіндіріледі.

3. Компания кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырмайды, мыналарға байланысты қызметтерді қоспағанда:

ислам бағалы қағаздарын шығару, орналастыру, айналдыру, өтеу сондай-ақ ислам бағалы қағаздарын орналастырғаннан алынған ислам бағалы қағаздарын шығару проспектісімен тәртіпте және талапта белгіленген ислам бағалы қағаздарын орналастырудан алынған қаражаттарды инвестициялау;

Компанияның бөлінген активтерін құрайтын мүлікті басқару.

4. Компания үшінші тұлғалардың міндеттемелері бойынша кепілдіктер бермейді.

Компания акционері (қатысушысы) болып табылатын заңды тұлғаның акционерлерінің (қатысушыларының) жалпы жиналысының құзіретіне қатысты қызмет мәселелері бойынша шешімді қабылдау онымен ислам бағалы қағаздарын ұстаушылардың мүддесінде жүзеге асырылады.

5. Компанияның бірінші басшысы және директорлар кеңесінің (бақылау кеңесінің) мүшелері, бірінші басшы және алқалы атқарушы органның мүшелері (бір тұлғалы атқарушы орган), бас бухгалтері осы Компанияның ислам бағалы қағаздарын ұстаушылары болып табылмайды.

6. Ислам бағалы қағаздарын шығару және орналастыру нәтижесінде алынған қаражат есебінен қаржыландыру объектілерінің исламдық қаржыландыру принциптеріне сәйкестігін айқындау ислам бағалы қағаздарына қатысты - Қазақстан Республикасының банк заңнамасында белгіленген тәртіппен тағайындалған оригиналатор болып табылатын ислам банкінің исламдық қаржыландыру принциптері жөніндегі кеңесі немесе ұлттық холдингтің, ұлттық басқарушы холдингтің немесе дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) жүз проценті ұлттық басқарушы холдингіне тиесілі заңды тұлғаның шешімі бойынша жеке шарттың негізінде тартылған исламдық қаржыландыру принциптері жөніндегі кеңес жүзеге асырады.

Ислам бағалы қағаздарын шығару және орналастыру нәтижесінде алынған қаражаттардың есебінен сатып алынған қаржыландыру объектілері тиісті резервті қорларды қоса, бөлінген активтер құрамына кіреді және Компанияның меншікті активтерінен оқшаулау ескеріледі.

7. Компания ислам бағалы қағаздарын орналастырудан алынған ақшаларды инвестициялау нәтижесінде туындайтын шығындардың орнын толтыру мақсатында резервтік қор құрады, оларды құру және пайдалану тәртібі ислам бағалы қағаздарын шығару проспектісімен анықталады.

Резервтік қордың қаражаттары исламдық қаржыландыру принциптері бойынша кеңеспен рұқсат етілген, тек ақшаға және қаржы құралдарына инвестициялануы мүмкін.

8. Ислам бағалы қағаздарын ұстаушылардың мүдделерін Компания және үшінші тұлғалар алдында ұсынуды ислам бағалы қағаздарын ұстаушылардың өкілі жүзеге асырады, олардың таңдауы Компанияның аффилиирленген тұлғалары болып табылмайтын, ислам бағалы қағаздар ұстаушыларының өкілдеріне қатысты Компания белгілеген тиісті талаптар бағалы қағаздар нарығында кастодиандық және (немесе) брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыратын бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларының есебінен Компаниямен жүзеге асырылады.

9. Компания ислам бағалы қағаздарын шығару проспектісімен және ислам бағалы қағаздарын ұстаушылардың мүдделерін білдіру туралы шартпен көзделген мәселелер

бойынша ислам бағалы қағаздарын шығаруы және айналысы кезінде ислам бағалы қағаздарын ұстаушылардың өкілдерімен өзара әрекеттеседі.

10. Компания ислам бағалы қағаздарын ұстаушылардың өкілдеріне бағалы қағаздар нарығы туралы Қазақстан Республикасының заңнамасымен және осы өкілмен жасалған ислам бағалы қағаздарын ұстаушылардың мүдделерін білдіру туралы шартпен көзделген функцияларды және міндеттерді орындау үшін қажетті ақпаратты береді.

Оригинатор мен Компания арасында жасалған оригинаторға және исламдық қаржыландыру принциптері жөніндегі кеңеске білдіретін ақпараттың беру тәртібі мен мазмұны ақпаратты білдіру туралы шартпен белгіленеді.

Осы шартта сондай-ақ оригинатордың ислам бағалы қағаздарын шығару проспектісімен көзделген тәртіпте қаржылық есептілікті қоса оның қызметі туралы ақпаратты беруін көздейтін жағдайлар көрсетіледі.

11. Оригинатор ислам бағалы қағаздарын мерзімінен бұрын өтеген жағдайда Компанияның бөлінген активтеріне ислам бағалы қағаздары бойынша міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті ақша сомасын есептейді (береді).

Компания ислам бағалы қағаздарын ұстаушылармен есепті бөлінген активтерге кіретін қаражаттардың есебінен жүзеге асырады.

Ислам бағалы қағаздарын өтегеннен кейін қалған бөлінген активтерді құрайтын мүлік Компаниямен шаруашылық қызметті және кредиторлармен есепті жүзеге асыру үшін пайдаланылады.

12. Компания бір шығарылымның ислам бағалы қағаздарын өтеуді аяқтағанға дейін жаңа ислам бағалы қағаздарын шығаруды жүзеге асырмайды.

13. Компанияның жұмыс істеу ерекшеліктері исламдық жалдау сертификаттарын шығару кезінде осы қаулының 14, 15, 16, 17 және 18-тармақтарында, ал исламдық қатысу сертификаттарын шығару кезінде – осы қаулының 19, 20, 21, 22, 23, 24 және 25-тармақтарында белгіленеді.

14. Исламдық жалдау сертификаттарын шығаруды жүзеге асыратын Компанияның бөлінген активтерінің құрамына мынадай мүліктердің түрлері кіреді:

1) жалға (қаржы лизингі) берілетін жылжымайтын мүлік және өзге мүлік;
2) жасалған жалдау (қаржы лизингі) шарттары бойынша қойылатын талаптардың құқығы;

3) жалдау (қаржы лизингі) шарттары бойынша алынған ақша, сондай-ақ кірісті төлеуге арналған;

4) резервтік қордың құрамына сатып алынған қаржы құралдары;

5) исламдық жалдау сертификаттарын шығару проспектісімен көзделген өзге активтер.

Компания исламдық жалдау сертификаттарының шығарылым проспектісімен белгіленген мерзімде және тәртіпте исламдық жалдау сертификаттарын орналастырудан алынған тиісті мүлікті және ақшаға қойылатын талаптар құқығын

с а т ы п

а л а д ы .

15. Исламдық жалдау сертификаттарының айналымы Компанияның бөлінген активтеріне кіретін мүлікті жалдау (қаржы лизингі) шартын (шарттарын) жасасқаннан кейін мүмкін болады.

Оригинатор Компанияның бөлінген активтеріне кіретін мүлікті жалдау (қаржы лизингін) шарты бұзылған және исламдық жалдау сертификаттарының шығарылым проспектісімен белгіленген мерзімде басқа жалға алушымен (лизинг алушымен) жаңа шарт жасалынбаған жағдайда, бөлінген активтерді құрайтын мүлікті сатып алады. Бұл ретте Компания исламдық жалдау сертификаттарын мерзімінен бұрын өтеу туралы жариялайды.

16. Компания исламдық жалдау сертификаттарын ұстаушыларды және (немесе) олардың өкілдерін ислам жалдау сертификаттарының шығарылым проспектісімен және ислам бағалы қағаздарын ұстаушылардың өкілімен жасалған ислам бағалы қағаздарын ұстаушылардың мүдделерін білдіру туралы шартпен көзделген тәртіпте және мерзімде Компанияның бөлінген активтеріне кіретін мүлікті жалдау (қаржы лизингі) шартының жасалу (бұзылу) фактісі туралы хабарлайды.

17. Компания ислам бағалы қағаздарын ұстаушылар өкілінің сұратуы бойынша исламдық жалдау сертификаттарын шығарудан және орналастырудан алынған қаражаттардың есебінен сатып алынған мүліктерге тәуелсіз бағалау жүргізілгендігін растайтын құжатты береді. Компания осындай мүліктерді бағалауды оның сатып алу және иелігінен алу кезінде, сондай-ақ ислам бағалы қағаздарын шығару проспектісімен белгіленген мерзімде, бірақ Компания мен бағалаушы арасында жасалынған бағалау жүргізу шарты негізінде жылына бір реттен кем емес жүзеге асырады.

18. Компания бөлінген активтерді құрайтын мүлікті жалдау (қаржы лизингі) шарты бойынша келіп түскен төлемдерді исламдық жалдау сертификаттарын шығару проспектісімен көзделген тәртіпте және мерзімде бөледі.

19. Компания исламдық қатысу сертификаттарын орналастырудан келіп түскен ақша қаражатын жаңа инвестициялық жобаны ұйымдастыру, қолда бар инвестициялық жобаны дамыту немесе қарапайым серіктестік шарты негізінде кәсіпкерлік қызметті қаржыландыру немесе акционерлік қоғамның не жауапкершілігі шектеулі серіктестіктің ұйымдық-құқықтық нысанында заңды тұлғаны құру үшін пайдаланады.

Оригинатор инвестициялық жобаға мыналар ретінде қатысады:

- 1) жоғарыда аталған заңды тұлғаның акционері (қатысушысы);
- 2) қарапайым серіктестіктің қатысушысы;
- 3) инвестициялық жобамен сенімгерлік басқарушы.

20. Компанияның акциялары (қатысу үлестері) инвестициялық жобада оригинаторға инвестициялық жобаны құрған сәттен бастап немесе исламдық қатысу сертификаттарын шығару проспектісімен көзделген мерзімде сенімгерлік басқаруға берілуі мүмкін.

21. Егер Компания инвестициялық жобаны іске асыртын ұйымның акционері болып табылған жағдайда, Компанияның айрықша сатып алынған құқығын беру кезінде, Компания акцияларды төлеуге арналған қаражатты сатып алу мақсатында шығарылған исламдық қатысу сертификаттарының санын көбейтуге жол береді.

Шығарылған исламдық қатысу сертификаттарының санын көбейту кезінде Компанияның ішкі құжаттары исламдық қатысу сертификаттарын шығару проспектісіне исламдық қатысу сертификаттарын ұстаушылармен мемлекеттік тіркеу күніне өзгеру болып табылатын тұлғалармен исламдық қатысу сертификаттарын сатып алу мүмкіндігін көздейді.

Осындай құқықты іске асыру тәртібі Компанияның ішкі құжаттарымен белгіленеді.

22. Инвестициялық жобаны іске асыру басталған жағдайда Компания үш жұмыс күн ішінде исламдық қатысу сертификаттарын ұстаушыларға исламдық қатысу сертификаттарын шығару проспектісіне көзделген бұқаралық ақпарат құралдарында хабарлама жариялау арқылы оларды айналымға енгізу мүмкіндігі туралы хабарлайды.

23. Инвестициялық жоба бойынша табыс ислам арнайы қаржы компаниясы мен оригинатор арасында исламдық қатысу сертификаттарын шығару проспектісі талаптарына сәйкес бөлінеді.

24. Компания исламдық қатысу сертификаттары бойынша инвестициялық жобаны, дефолтты аяқтаған жағдайда, сонымен қатар исламдық қатысу сертификаттарын шығару проспектісімен және Қазақстан Республикасының заңнамасымен белгіленген тәртіпте оригинатордың бастамасымен таратылады.

25. Оригинатор таратылған жағдайда:

қарапайым серіктестік шарты өз қолданылуын тоқтатады. Осы инвестициялық жобаны құрайтын мүлікті исламдық қатысу сертификаттарын ұстаушылардың өкілі исламдық қатысу сертификаттарын ұстаушыларға аталған мүлікті өткізуден алынған ақшаны исламдық қатысу сертификаттарын шығару көлеміндегі үлестеріне сәйкес төлей отырып өткізуге тиіс;

инвестициялық портфельдегі акциялар (қатысу үлестері) исламдық қатысу сертификаттарын ұстаушылармен соңынан іске асыру және есептеу үшін ислам бағалы қағаздарын ұстаушылардың өкілдеріне Компаниямен беріледі.

26. Осы қаулымен реттелінбеген мәселелер Қазақстан Республикасының заңнамасымен және ислам бағалы қағаздарын шығару проспектісімен белгіленген тәртіпте шешіледі.

27. Осы қаулы Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелген күннен бастап он төрт күнтізбелік күн өткеннен кейін қолданысқа енгізіледі.

28. Бағалы қағаздар нарығының субъектілерін және жинақтаушы зейнетақы қорларын қадағалау департаменті (М.Ж. Хаджиева):

1) Заң департаментімен (Н.В. Сәрсенова) бірлесіп, осы қаулыны Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуден өткізу шараларын қолға

а л с ы н ;

2) осы қаулы Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелген күннен бастап он күндік мерзімде оны Агенттіктің мүдделі бөлімшелеріне, "Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы" заңды тұлғалар бірлестігіне мәлімет үшін жіберсін.

29. Агенттіктің Төрайым қызметі (А.Ә. Кенже) осы қаулыны Қазақстан Республикасының бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау шараларын қолға алсын.

30. Осы қаулының орындалуын бақылау Агенттік Төрайымының орынбасары А.Ө. Алдамбергенге жүктелсін.

Төрайым

Е. Бахмутова